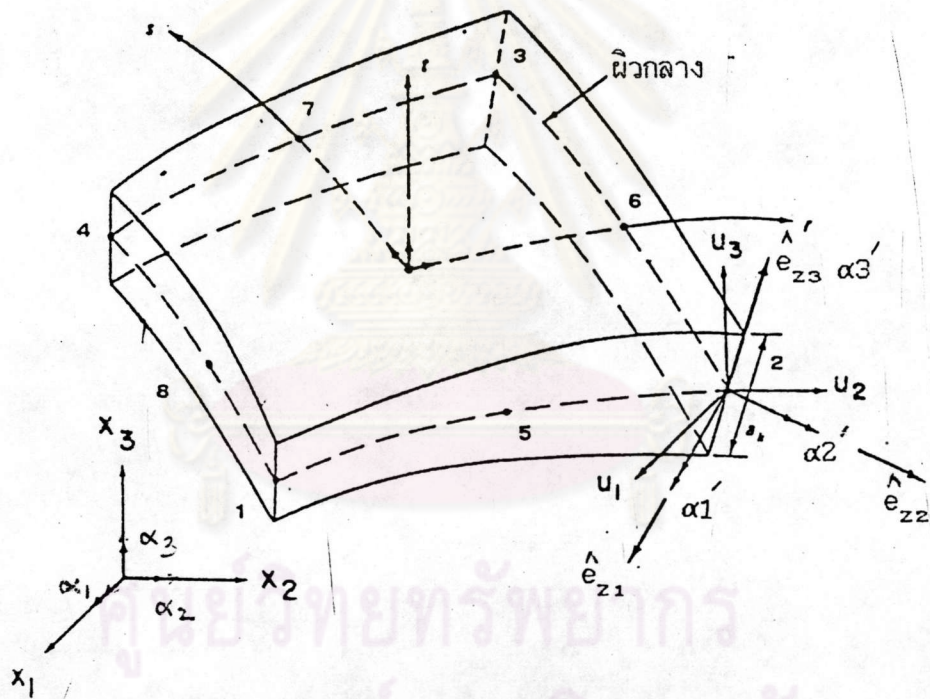

การหาค่าสตีเฟนของชั้นส่วนย่อยเปลือกบางโดยใช้วิธีไฟไนต์เอลิเมนต์

2.1 นิยามของรูปทรงทางเรขาคณิตของชั้นส่วนย่อย (Geometric Definition of the Element)

พิจารณาจากรูปลักษณะทั่วไปของชั้นส่วนย่อยเปลือกบาง ดังรูปที่ 2.1

รูป 2.1 ชั้นส่วนย่อยเปลือกบาง

กำหนดให้ x_1, x_2, x_3 เป็น ระบบพิกัดคาร์ทีเซียนในวงกว้าง (Global Cartesian Coordinate System)

u_1, u_2, u_3 เป็น การเคลื่อนที่ในแนวแกน x_1, x_2 และ x_3 ตามลำดับ

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ เป็นการหมุนรอบแกน X_1, X_2 และ X_3 ตามลำดับ 8

Z_1, Z_2, Z_3 เป็น ระบบพิกัดคาร์ทีเซียนเฉพาะที่ (Local Cartesian Coordinate System)

w_1, w_2, w_3 เป็นการเคลื่อนที่ในแนวแกน Z_1, Z_2 และ Z_3 ตามลำดับ

$\alpha'_1, \alpha'_2, \alpha'_3$ เป็นการหมุนรอบแกน Z_1, Z_2 และ Z_3 ตามลำดับ

$\hat{e}_{z_1}, \hat{e}_{z_2}, \hat{e}_{z_3}$ เป็น หน่วยเวกเตอร์ในทิศทางของ Z_1, Z_2 และ Z_3 ตามลำดับ โดยที่ \hat{e}_{z_3} เป็นเวกเตอร์ที่ตั้งฉากกับผิวกลาง ส่วน $\hat{e}_{z_1}, \hat{e}_{z_2}$ เป็นเวกเตอร์ที่ตั้งฉากกัน และสัมพันธ์กับผิวกลาง

r, s, t เป็น ระบบพิกัดธรรมชาติ (Natural Coordinate System) มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1

โดยที่ r, s เป็น พิกัดเชิงเส้นโค้ง (Curvilinear Coordinate) ในระนาบของผิวกลาง

t เป็น พิกัดเชิงเส้นตรง (Linear Coordinate) ในทิศทางของความหนา

เราสามารถเขียนความสัมพันธ์ของพิกัดของจุดใด ๆ ในชั้นส่วนย่อยกับพิกัดของจุดที่ขั้ว

ได้ คือ

$$X(r, s, t) = \sum N_i(r, s) \{ X^i + t/2 T_i \hat{e}_{z_3} \} \dots \dots \dots (2.1)$$

X^i, T_i = ค่าพิกัด และความหนาที่ขั้ว i ตามลำดับ

N_i = ฟังก์ชันรูปร่าง (Shape Function) ที่ขั้ว i (ดูหัวข้อ 2.2)

2.2 ฟังก์ชันแห่งการประมาณ (Interpolation Function)

ค่า Shape Function N_i จะเป็นค่าเดียวกับชั้นส่วนย่อยไอโซพารามेटริกซ์ในแนวระนาบ 2 มิติ (Q8) และมีค่าต่าง ๆ ดังนี้

สำหรับข้อที่ 1-4

$$N_1 = \frac{1}{4} (1 + r_o)(1 + s_o)(r_o + s_o - 1) \dots\dots\dots (2.2)$$

สำหรับข้อที่ 5 และ ที่ 7 (r = 0)

$$N_1 = \frac{1}{2} (1 - r^2)(1 + s_o) \dots\dots\dots (2.3)$$

สำหรับข้อที่ 6 และ 8 (s = 0)

$$N_1 = \frac{1}{2} (1 + r_o)(1 - s^2) \dots\dots\dots (2.4)$$

$$r_o = rr_1, ss_1$$

2.2.1 การหาค่าอนุพันธ์ของ Shape Function เทียบกับแกน r (∂N/∂s)

สำหรับข้อที่ 1-4

$$\begin{aligned} N_1 &= \frac{1}{4} (1 + r_o)(1 + s_o)(r_o + s_o - 1) \\ &= \frac{1}{4} (1 + s_o - 1 + r^2 + r_o s_o - r_o)(1 + s_o) \\ &= \frac{1}{4} (r^2 + r_o s_o + s_o - 1)(1 + s_o) \\ &= \frac{1}{4} (r^2 + rr_1 s_o + s_o - 1)(1 + s_o) \end{aligned}$$

$$\partial N_1 / \partial r = \frac{1}{4} (2r + r_1 s_o)(1 + s_o) \dots\dots\dots (2.6)$$

สำหรับข้อที่ 5 และ 7

$$N_1 = \frac{1}{2} (1 - r^2)(1 + s_o)$$

$$\partial N_1 / \partial r = -r (1 + s_o) \dots\dots\dots (2.7)$$

สำหรับข้อที่ 6 และ 8

$$\begin{aligned} N_1 &= \frac{1}{2} (1 + r_o)(1 - s^2) \\ &= \frac{1}{2} (1 + r_{r_1})(1 - s^2) \end{aligned}$$

$$\partial N_1 / \partial r = \frac{1}{2} r_1 (1 - s^2) \dots\dots\dots (2.8)$$

สำหรับข้อ 1-4

$$\begin{aligned}
 N_1 &= \frac{1}{4} (1 + r_0)(1 + s_0)(r_0 + s_0 - 1) \\
 &= \frac{1}{4} (1 + r_0)(r_0 + s_0 - 1 + r_0 s_0 + s_0 - s_0) \\
 &= \frac{1}{4} (1 + r_0)(r_0 + r_0 s_0 + s_0 - 1) \\
 &= \frac{1}{4} (1 + r_0)(r_0 + r_0 s s_1 + s^2 - 1) \\
 \partial N_1/\partial s &= \frac{1}{4} (1 + r_0)(r_0 s_1 + 2s) \dots\dots\dots (2.9)
 \end{aligned}$$

สำหรับข้อ 5 และ 7

$$\begin{aligned}
 N_1 &= \frac{1}{2} (1 - r^2)(1 + s_0) \\
 &= \frac{1}{2} (1 - r^2)(1 + s s_1) \\
 \partial N_1/\partial s &= \frac{1}{2} (1 - r^2) s_1 \dots\dots\dots (2.10)
 \end{aligned}$$

สำหรับข้อ 6 และ 8

$$\begin{aligned}
 N_1 &= \frac{1}{2} (1 + r_0)(1 - s^2) \\
 \partial N_1/\partial s &= - (1 + r_0)s \dots\dots\dots (2.11)
 \end{aligned}$$

2.3 การหาความสัมพันธ์ของการเคลื่อนที่ที่จุดใด ๆ กับการเคลื่อนที่ ที่ข้อของชิ้นส่วนย่อย

สำหรับการหาความสัมพันธ์ของการเคลื่อนที่ของจุดใด ๆ บนชิ้นส่วนย่อยเปลือกบาง ซึ่งไม่คิดค่าความเครียด (Strain) ในทิศทางของความหนา จะเขียนรูปสมการได้ดังนี้

$$u(r,s,t) = \sum_{i=1}^8 N_i(r,s) \{u^i + u_\alpha^i(t)\} \dots\dots\dots (2.12)$$

โดยที่ u^i = เวกเตอร์ของการเคลื่อนที่ที่ข้อบนผิวกลาง

u_α^i = เวกเตอร์ของการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการหมุนของแกนที่ตั้งฉากกับผิวกลาง รอบแกนอีก 2 แกน

การหาค่า $w\alpha$ จะเริ่มจากสมมติฐานว่าเส้นตรงที่ตั้งฉากกับผิวกลางก่อนการเปลี่ยนรูป ยังคงเป็นเส้นตรงและตั้งฉากกับผิวกลางหลังเกิดการเปลี่ยนรูป ดังนั้นเวกเตอร์ของการเคลื่อนที่ ในทิศทางแนวแกนเฉพาะที่ตั้งฉากจากการหมุน (α) รอบแกนเฉพาะที่เอง คือ w จะเท่ากับ (ดูรูปที่ 2.1)

$$w\alpha(t) = \begin{Bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ w_3 \end{Bmatrix} = \frac{1}{2} t T \begin{Bmatrix} \alpha_2' \\ -\alpha_1' \\ 0 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.13)$$

พิจารณาจากเมตริกซ์ของการแปลง (Transformation Matrix) ระหว่างการเคลื่อนที่ในวงกว้าง (Global) และการเคลื่อนที่เฉพาะที่ (Local) คือ

$$\{u\} = [A] \{w\}$$

$$\begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ w_3 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.14)$$

โดยที่ $[A]$ = เมตริกซ์ของการแปลง (ดูหัวข้อ 2.4)

$$= \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \hat{e}_{z1} & \hat{e}_{z2} & \hat{e}_{z3} \end{bmatrix} \dots (2.15)$$

ในทำนองเดียวกัน สำหรับความสัมพันธ์ของการหมุนแกนในวงกว้างและเฉพาะที่จะคล้ายกัน คือ

$$\begin{Bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{Bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} \alpha'_1 \\ \alpha'_2 \\ \alpha'_3 \end{Bmatrix}$$

$$\begin{Bmatrix} \alpha'_1 \\ \alpha'_2 \\ \alpha'_3 \end{Bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{21} & a_{31} \\ a_{12} & a_{22} & a_{32} \\ a_{13} & a_{23} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{Bmatrix}$$

$$\begin{Bmatrix} \alpha'_2 \\ -\alpha'_1 \\ 0 \end{Bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{12} & a_{22} & a_{32} \\ -a_{11} & -a_{21} & -a_{31} \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.16)$$

แทนค่าสมการ (2.16) ลงในสมการ (2.13) แล้วแทนค่า $W_u(t)$ ลงในสมการ

(2.14)

$$\begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix} = \frac{1}{2} tT \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_{12} & a_{22} & a_{32} \\ -a_{11} & -a_{21} & -a_{31} \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{Bmatrix}$$

$$u_\alpha^1 = \frac{1}{2} tT_1 \Phi^1 \alpha^1 \dots\dots\dots (2.17)$$

$$\text{โดยที่ } \Phi^1 = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_{12} & a_{22} & a_{33} \\ -a_{11} & -a_{21} & -a_{31} \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 0 & a_{11}a_{22} - a_{12}a_{21} & a_{11}a_{32} - a_{12}a_{31} \\ a_{12}a_{21} - a_{11}a_{22} & 0 & a_{21}a_{32} - a_{22}a_{31} \\ a_{12}a_{31} - a_{11}a_{32} & a_{31}a_{22} - a_{21}a_{32} & 0 \end{bmatrix}$$

สำหรับชุดของเวกเตอร์ที่ตั้งฉากกัน จะได้

$$= \begin{bmatrix} 0 & a_{33} & -a_{23} \\ -a_{33} & 0 & a_{13} \\ a_{23} & -a_{13} & 0 \end{bmatrix} \dots\dots\dots (2.18)$$

เมื่อแทนค่า u_{α}^1 ลงในสมการที่ 2.12 ก็จะได้ความสัมพันธ์ของการเคลื่อนที่ของจุดใด ๆ บนชิ้นส่วนย่อยกับการเคลื่อนที่รวมทั้งการหมุนที่จุดบนชิ้นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

$$u(r,s,t) = \sum_{i=1}^8 N_i(r,s) \{ u_i + \frac{1}{2} t T^1 \Phi^1 \alpha^1 \} \dots\dots\dots (2.19)$$

2.4 การหาค่าเมตริกซ์ของการแปลง (Transformation Matrix)

ค่าเมตริกซ์ของการแปลง [A] เป็นเมตริกซ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยของเวกเตอร์ในแกนของพิกัดในวงกว้างและพิกัดเฉพาะที่ ซึ่งมีค่าตามสมการ (2.15) คือ

$$\begin{bmatrix} \Lambda \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \hat{e}_{z1} & \hat{e}_{z2} & \hat{e}_{z3} \end{bmatrix}$$

a_{ij} = โคไซน์แสดงทิศทาง (Direction Cosine) จากทิศทางในวงกว้างเป็น
 ทิศทางเฉพาะที่
 $= (\hat{e}_{x1} \cdot \hat{e}_{zj})$

โดยที่ทิศทางของหน่วยเวกเตอร์ $\hat{e}_{z1}, \hat{e}_{z2}, \hat{e}_{z3}$ จะเป็นทิศทางของแกนในทิศทาง
 เฉพาะที่ กล่าวคือ \hat{e}_{z1} และ \hat{e}_{z2} จะเป็นเวกเตอร์ที่ตั้งฉากกัน และมีสัมผัสกับผิวกลางที่จุดใดจุด
 หนึ่ง ในขณะที่ \hat{e}_{z3} เป็นหน่วยเวกเตอร์ที่ตั้งฉากกับผิวกลาง และสามารถหาได้โดย (14), (20)

$$\hat{e}_{z3}(r,s) = \frac{\partial X/\partial r (r,s) \times \partial X/\partial s (r,s)}{|\partial X/\partial r \times \partial X/\partial s|} \dots\dots\dots (2.20)$$

$$\hat{e}_{z1}(r,s) = \frac{\langle 0,1,0 \rangle \times \hat{e}_{z3}(r,s)}{|\langle 0,1,0 \rangle \times \hat{e}_{z3}(r,s)|} \dots\dots\dots (2.21)$$

$$\hat{e}_{z2}(r,s) = \hat{e}_{z3}(r,s) \times \hat{e}_{z1}(r,s) \dots\dots\dots (2.22)$$

เมื่อ $\langle 0,1,0 \rangle =$ หน่วยเวกเตอร์ในทิศทางของ X_2

2.5 นิยามของความเค้นและความเครียด (Definition of Stresses and Strains)

การหาความเครียด ณ จุด ๆ ใดบนชิ้นส่วนย่อยเปลือกบางมักจะอ้างอิงกับทิศทางเฉพาะที่
 ที่กำหนดเอาไว้ดังนี้

$$\epsilon(r,s,t) = \begin{Bmatrix} \epsilon_{11} \\ \epsilon_{22} \\ \epsilon_{12} \\ \epsilon_{13} \\ \epsilon_{23} \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} w_{1,z1} \\ w_{2,z2} \\ w_{1,z2} + w_{2,z1} \\ w_{1,z3} + w_{3,z1} \\ w_{2,z3} + w_{3,z2} \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.23)$$

เมื่อ $(.)_{,z1}$ แทนค่าอนุพันธ์เมื่อเทียบกับแกนในระบบพิกัดเฉพาะที่ โดยใช้เมทริกซ์ของการแปลง จะได้ความสัมพันธ์ของอนุพันธ์ของการเคลื่อนที่เฉพาะที่กับการเคลื่อนที่ในวงกว้างดังนี้ (1)

$$\begin{bmatrix} w_{1,z1} & w_{2,z1} & w_{3,z1} \\ w_{1,z2} & w_{2,z2} & w_{3,z2} \\ w_{1,z3} & w_{2,z3} & w_{3,z3} \end{bmatrix} = [A]^T \begin{bmatrix} u_{1,x1} & u_{2,x1} & u_{3,x1} \\ u_{1,x2} & u_{2,x2} & u_{3,x2} \\ u_{1,x3} & u_{2,x3} & u_{3,x3} \end{bmatrix} [A] \dots\dots\dots (2.24)$$

โดยที่ค่า u_1, u_2, u_3 เป็นค่าการเคลื่อนที่ในวงกว้างจากสมการ (2.12)

สำหรับค่าความเค้นที่สอดคล้องกับความเครียดตามสมการ (2.23) ของวัสดุที่

มีพฤติกรรมเชิงเส้น ไอโซทรอปิก และอีลาสติก จะหาได้ดังนี้

$$\sigma(r,s,t) = \begin{Bmatrix} \sigma_x \\ \sigma_y \\ \tau_{xy} \\ \tau_{xz} \\ \tau_{yz} \end{Bmatrix} = D \epsilon(r,s,t) \dots\dots\dots (2.25)$$

โดยที่ D = Elasticity Matrix (14)

$$= \frac{E}{1-\nu^2} \begin{bmatrix} 1 & \nu & 0 & 0 & 0 \\ \nu & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1-\nu/2 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1-\nu/2K & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1-\nu/2K \end{bmatrix} \dots\dots\dots (2.26)$$

- เมื่อ E = Young's Modulus
- ν = Poisson's Ratio
- K = ค่าคงที่สำหรับแรงเฉือน = 1.2

2.6 การหาค่าสติฟเนสของชิ้นส่วนย่อยเปลือกบาง

รูปแบบของสมการสติฟเนสของชิ้นส่วนย่อยเปลือกบางหรือชิ้นส่วนย่อยอื่น ๆ ซึ่งหาโดยวิธีไฟไนต์เอลิเมนต์ จะอยู่ในรูปสมการ

$$K_{1j} = \int_V (B^1)^T D B^1 dV \dots\dots\dots (2.27)$$

โดยที่ B¹ เป็นค่าเมตริกซ์ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับค่าการเคลื่อนที่ที่หัวของชิ้นส่วนย่อย (Strain - Displacement Matrix)

$$\epsilon(r,s,t) = \Sigma B^1 \begin{Bmatrix} u_1 \\ \alpha_1 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.28)$$

การหาค่าสตีฟเนสด้วยการอินทิเกรตเชิงเลขที่นี้ ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในงานวิจัยได้แบ่งแยกสตีฟเนสเมตริกซ์ออกเป็น 2 ส่วน คือ สตีฟเนสในส่วนของการดัด (Bending) และในระนาบ กับสตีฟเนสเนื่องจากแรงเฉือนตามขวาง (Transverse Shear) เพื่อความเหมาะสมในการเลือกจำนวน Gauss Point ที่ต่างกันในการอินทิเกรตเชิงเลขของแต่ละส่วน

(4) ดังนี้

$$K^{1j} = K_m^{1j} + K_s^{1j} \dots\dots\dots (2.29)$$

$$\text{โดยที่ } K_m^{1j} = \int (B^1)^T D_m B^j dV \dots\dots\dots (2.30)$$

$$K_s^{1j} = \int (B^1)^T D_s B^j dV \dots\dots\dots (2.31)$$

โดยมีนิยามของ B_m, B_s, D_m และ D_s ดังนี้

$$\epsilon_m = \begin{Bmatrix} \epsilon_{11} \\ \epsilon_{22} \\ \epsilon_{12} \end{Bmatrix} = \Sigma B^1 \begin{Bmatrix} u_1 \\ \alpha_1 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.32)$$

$$\epsilon_s = \begin{Bmatrix} \epsilon_{13} \\ \epsilon_{23} \end{Bmatrix} = \Sigma B^1 \begin{Bmatrix} u_1 \\ \alpha_1 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.33)$$

$$D = \begin{Bmatrix} D_m & 0 \\ 0 & D_s \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.34)$$

ในการหาค่าเมตริกซ์ B_m และ B_s ทำได้โดยการแทนค่า $u(r,s,t)$ ในสมการ (2.12) ลงในสมการ (2.24) และสมการ (2.23) ตามลำดับจะได้สมการของความเครียดและการเคลื่อนที่ที่ชั่วใหม่ คือ

$$\begin{Bmatrix} \epsilon_m(r,s,t) \\ \epsilon_s(r,s,t) \end{Bmatrix} = \begin{bmatrix} B_{1m} & B_{2m} + t B_{3m} \\ B_{1s} & B_{2s} + t B_{3s} \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} u_1 \\ \alpha_1 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.35)$$

การหาค่า $B_{1m}, B_{1s}, B_{2m}, B_{2s}, B_{3m}, B_{3s}$ สามารถหาได้ดังนี้

พิจารณาความสัมพันธ์ของความเครียดและค่าการเคลื่อนที่ ๆ ชั่ว

$$\left\{ \epsilon \right\} = \Sigma \left[B^1 \right] \begin{Bmatrix} u_1 \\ \alpha_1 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.36)$$

$$\begin{Bmatrix} \epsilon_{11} \\ \epsilon_{22} \\ \epsilon_{12} \\ \epsilon_{13} \\ \epsilon_{23} \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} w_{1,z1} \\ w_{2,z2} \\ w_{1,z2} + w_{2,z1} \\ w_{1,z3} + w_{3,z1} \\ w_{2,z3} + w_{3,z2} \end{Bmatrix}, A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix}$$

จากสมการ (2.24)

$$\begin{bmatrix} w_{1,z1} & w_{2,z1} & w_{3,z1} \\ w_{1,z2} & w_{2,z2} & w_{3,z2} \\ w_{1,z3} & w_{2,z3} & w_{3,z3} \end{bmatrix} = A^T \begin{bmatrix} u_{1,x1} & u_{2,x1} & u_{3,x1} \\ u_{1,x2} & u_{2,x2} & u_{3,x2} \\ u_{1,x3} & u_{2,x3} & u_{3,x3} \end{bmatrix} A$$

$$= \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_{1,x1} & u_{2,x1} & u_{3,x1} \\ u_{1,x2} & u_{2,x2} & u_{3,x2} \\ u_{1,x3} & u_{2,x3} & u_{3,x3} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} \sum a_{k1} u_{1,xk} & \sum a_{k1} u_{2,xk} & \sum a_{k1} u_{3,xk} \\ \sum a_{k2} u_{1,xk} & \sum a_{k2} u_{2,xk} & \sum a_{k2} u_{3,xk} \\ \sum a_{k3} u_{1,xk} & \sum a_{k3} u_{2,xk} & \sum a_{k3} u_{3,xk} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix}$$

..... (2.38)

$$w_{1,z1} = a_{11} \sum a_{k1} u_{1,xk} + a_{21} \sum a_{k1} u_{2,xk} + a_{31} \sum a_{k1} u_{3,xk}$$

พิจารณาเฉพาะผลของการเคลื่อนที่ที่ i (u_1)

$$= a_{11} \sum a_{k1} \sum N_{1,xk} u_1 + a_{21} \sum a_{k1} \sum N_{1,xk} u_2 + a_{31} \sum a_{k1} \sum N_{1,xk} u_3$$

$$= \sum \sum a_{k1} N_{1,xk} \langle a_{11} \ a_{21} \ a_{31} \rangle \begin{Bmatrix} u_1^1 \\ u_2^1 \\ u_3^1 \end{Bmatrix} \dots \dots \dots (2.38.1)$$

ในทำนองเดียวกันจะหาค่าอนันต์อื่น ๆ ในสมการของความเครียด เมื่อพิจารณาเฉพาะจากการเคลื่อนที่ (u_1) เพียงอย่างเดียว คือ

$$w_{2,z1} = \sum \sum a_{k1} N_{1,xk} \langle a_{12} \ a_{22} \ a_{32} \rangle \begin{Bmatrix} u_1 \end{Bmatrix} \dots \dots \dots (2.38.2)$$

$$w_{3,z1} = \sum \sum a_{k1} N_{1,xk} \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \begin{bmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_3 \end{bmatrix} \dots\dots (2.38.3)$$

$$w_{1,z2} = \sum \sum a_{k2} N_{1,xk} \langle a_{11} \ a_{21} \ a_{31} \rangle \begin{bmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_3 \end{bmatrix} \dots\dots (2.38.4)$$

$$w_{2,z2} = \sum \sum a_{k2} N_{1,xk} \langle a_{12} \ a_{22} \ a_{32} \rangle \begin{bmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_3 \end{bmatrix} \dots\dots (2.38.5)$$

$$w_{3,z2} = \sum \sum a_{k2} N_{1,xk} \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \begin{bmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_3 \end{bmatrix} \dots\dots (2.38.6)$$

$$w_{1,z3} = \sum \sum a_{k3} N_{1,xk} \langle a_{11} \ a_{21} \ a_{31} \rangle \begin{bmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_3 \end{bmatrix} \dots\dots (2.38.7)$$

$$w_{2,z3} = \sum \sum a_{k3} N_{1,xk} \langle a_{12} \ a_{22} \ a_{32} \rangle \begin{bmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_3 \end{bmatrix} \dots\dots (2.38.8)$$

$$w_{3,z3} = \sum \sum a_{k3} N_{1,xk} \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \begin{bmatrix} u_1 \\ \vdots \\ u_3 \end{bmatrix} \dots\dots (2.38.9)$$

แทนค่าอนุพันธ์เหล่านี้ลงในสมการของความเครียด จะได้ค่า B_{1m} , B_{1s} ดังนี้

$$B_{1m} = \begin{bmatrix} \sum a_{k1} N_{1,xk} & 0 & 0 \\ 0 & \sum a_{k2} N_{1,xk} & 0 \\ \sum a_{k2} N_{1,xk} & \sum a_{k1} N_{1,xk} & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_{11} & a_{21} & a_{31} \\ a_{12} & a_{22} & a_{32} \\ a_{13} & a_{23} & a_{33} \end{bmatrix} \quad (2.39)$$

$$= L_m(N_1)A^T \dots\dots\dots (2.40)^{21}$$

$$\text{เมื่อ } L_m(N_1) = \begin{bmatrix} \sum_{k=1}^3 a_{k1} N_{1,xk} & 0 & 0 \\ 0 & \sum a_{k2} N_{1,xk} & 0 \\ \sum a_{k2} N_{1,xk} & \sum a_{k1} N_{1,xk} & 0 \end{bmatrix} \quad (2.41)$$

ในทำนองเดียวกับการหาค่า B_{1m}^1 , จะสามารถหาค่า B_{1s}^1 ได้คือ

$$B_{1s}^1 = L_s(N_1)A^T \dots\dots\dots (2.42)$$

$$L_s(N_1) = \begin{bmatrix} \sum a_{k3} N_{1,xk} & 0 & \sum a_{k1} N_{1,xk} \\ 0 & \sum a_{k3} N_{1,xk} & \sum a_{k2} N_{1,xk} \end{bmatrix} \quad (2.43)$$

สำหรับค่า $B_{2m}, B_{2s}, B_{3m}, B_{3s}$ ซึ่งมีผลมาจากการหมุนที่ชั่วของชั้นส่วนย่อย ก็
สามารถหาได้ด้วยวิธีคล้ายกันดังนี้

เมื่อพิจารณาผลของการหมุน (α_1) อย่างเดียว จากสมการ (2.17)

$$\begin{bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{bmatrix} = \sum N_1 \frac{1}{2} T_1 \Phi^1 \begin{bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{bmatrix}$$

แทนค่า u_1, u_2, u_3 ลงในสมการ (2.37) จะได้ว่า

$$B_{2m} = \frac{1}{2} T_1 N_1 L_m(t) A^T \Phi^1 \dots\dots\dots (2.44)$$

$$B_{2s} = \frac{1}{2} T_1 N_1 L_s(t) A^T \Phi^1 \dots\dots\dots (2.45)$$

$$B_{3m} = \frac{1}{2} T_1 L_m(N_1) A^T \Phi^1 \dots\dots\dots (2.46)$$

$$B_{3s} = \frac{1}{2} T_1 L_s(N_1) A^T \Phi^1 \dots\dots\dots (2.47)$$

โดยที่

$$L_m(t) = \begin{bmatrix} \sum a_{k1} t_{,xk} & 0 & 0 \\ 0 & \sum a_{k2} t_{,xk} & \dots\dots\dots \\ \sum a_{k2} t_{,xk} & \sum a_{k1} t_{,xk} & 0 \end{bmatrix} \quad (2.48)$$

เนื่องจาก เวกเตอร์ในทิศทางของ t จะตั้งฉากกับทิศทางของ e_{z1}, e_{z2}

$$L_m(t) = 0 \text{ ซึ่งทำให้ } B_{2m} = 0 \text{ ได้เช่นกัน}$$

และ

$$L_u(t) = \begin{bmatrix} \sum a_{k3} t_{,xk} & 0 & \sum a_{k1} t_{,xk} \\ 0 & \sum a_{k3} t_{,xk} & \sum a_{k2} t_{,xk} \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} \sum a_{k3} t_{,xk} & 0 & 0 \\ 0 & \sum a_{k3} t_{,xk} & 0 \end{bmatrix} \quad \dots\dots\dots (2.49)$$

โดยการแทนค่าสมการ (2.35) ลงในสมการ (2.30)

$$K_m^{1j} = \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 \begin{bmatrix} (B_{1m})^T D_m B_{1m} & t (B_{3m})^T D_m B_{1m} \\ (B_{1m})^T D_m B_{3m} & t^2 (B_{3m})^T D_m B_{3m} \end{bmatrix} |J(r,s,o)| dr ds dt \quad \dots\dots\dots (2.50)$$

เมื่อ $|J|$ = ตัวกำหนดของเมตริกซ์ Jacobian $[J]$

$$\text{และ } [J] = \begin{bmatrix} x_{1,r} & x_{2,r} & x_{3,r} \\ x_{1,s} & x_{2,s} & x_{3,s} \\ x_{1,t} & x_{2,t} & x_{3,t} \end{bmatrix} \quad \dots\dots\dots (2.51)$$

เนื่องจาก B_1 และ B_3 อยู่ในรูปของความสัมพันธ์ของ r และ s เท่านั้น สมการ (2.50) สามารถอินทิเกรตเทียบกับ t ได้ คือ

$$K_m^{1j} = \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 \begin{bmatrix} 2(B_{1m})^T D_m B_{1m} & 0 \\ 0 & \frac{2}{3} (B_{3m})^T D_m B_{3m} \end{bmatrix} |J(r,s,0)| drds \quad (2.52)$$

ในทำนองเดียวกัน สติฟเนสทั้งหมดของแรงเฉือนตามขวางจะหาได้จาก

$$K^{1j} = \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 \begin{bmatrix} 2(B_{1s})^T D_s B_{1s} & 2(B_{1s})^T D_s B_{2s} \\ 2(B_{2s})^T D_s B_{1s} & 2(B_{2s})^T D_s B_{2s} + \frac{2}{3}(B_{3s})^T D_s B_{3s} \end{bmatrix} |J(r,s,0)| drds \quad (2.53)$$

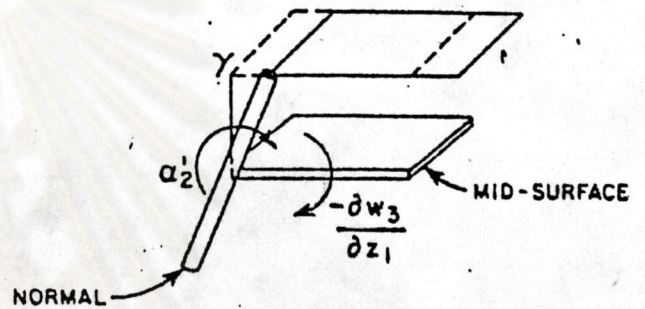
เมื่อรวมค่าจากสมการที่ (2.50) และสมการ (2.53) เข้าด้วยกัน ก็จะได้ค่าสติฟเนสของชิ้นส่วนย่อย โดยที่ยังไม่ได้รวมผลของแรงบิด

2.7 ผลของแรงบิด (Torsional Effect) กับค่าสติฟเนส

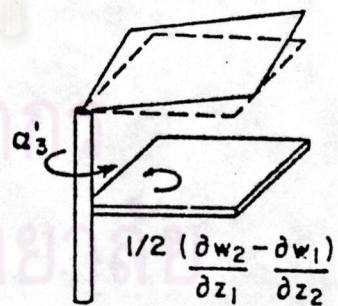
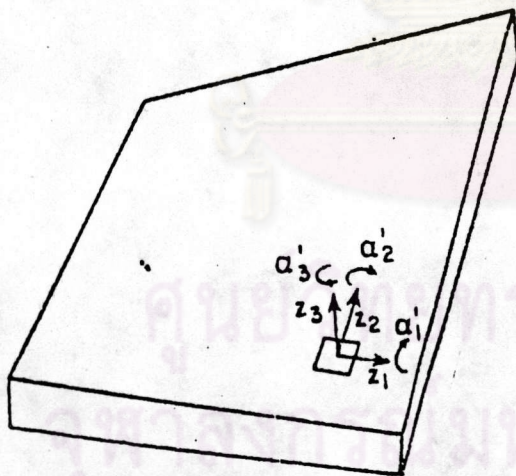
ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าในแต่ละชิ้นของชิ้นส่วนย่อยเปลือกบางจะประกอบด้วยระดับชั้นความเสรี 6 ค่า คือการเคลื่อนที่ในแนวแกนที่ตั้งฉากกัน 3 ค่า และค่าการหมุนรอบแกนดังกล่าวอีก 3 ค่า แต่ค่าสติฟเนสที่สอดคล้องกันจะมีเพียง 2 ค่า ในขณะที่สติฟเนสที่สอดคล้องกับการหมุนรอบแกนที่ตั้งฉากกับผิวกลางในระดับเฉพาะที่จะเท่ากับศูนย์ ในกรณีของวิเคราะห์โครงสร้างแผ่นรับแรงดัดในระนาบ (Plate Bending) ด้วยชิ้นส่วนย่อยเปลือกบาง เช่นในตัวอย่างการวิเคราะห์ที่ 1, 2, 5 และ 6 เนื่องจากชิ้นส่วนย่อยทั้งหมดอยู่ในระนาบเดียวกันจึงทำให้สติฟเนสในวงกว้างที่สอดคล้องกับการบิดเท่ากับศูนย์ ซึ่งทำให้ได้สมการ $0 = 0$ ด้วย แต่เนื่องจากโปรแกรมย่อยคอมพิวเตอร์ที่ใช้แก้สมการสติฟเนสของโครงสร้างในงานวิจัยนี้สามารถที่จะทำการตรวจสอบสมการ $0 = 0$ และทำการกำจัดออกไปก่อนที่จะทำการแก้สมการได้ จึงไม่จำเป็นต้องเพิ่มค่าสติฟเนสที่สอดคล้องกับการบิดแต่อย่างใด ในการป้อนข้อมูลโครงสร้างของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานวิจัยนี้สามารถที่จะเลือกใช้สติฟเนสดังกล่าวหรือไม่ก็ได้

โดยมีจุดตัดหน้าค่าสถิติเป็นดังกล่าวหลายวิธีด้วยกัน แต่ในงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้วิธีจาก
 เอกสารอ้างอิงที่ (11) โดยการสร้างความสัมพันธ์ของการหมุนแทนที่ซึ่งลากกับผิวกลาง กับ
 การหมุนของผิวกลางเอง โดยเริ่มจากสมการพลังงานความเครียดเนื่องจากแรงเฉือนในทิศทาง
 ที่ตั้งฉากกับผิวกลางเองคือ (รูป 2.2)

$$\pi_S = k_S \mu h \int (\alpha'_2 + \frac{\partial w_3}{\partial z_1})^2 dA$$

(2.2.1) แรงเฉือนตามขวาง

$$\pi_T = k_T \mu h \int [\alpha'_3 - 1/2 (\frac{\partial w_2}{\partial z_1} - \frac{\partial w_1}{\partial z_2})]^2 dA$$

(2.2.2) แรงบิด

รูปที่ 2.2 Penalty Function

$$\pi_u = k_u \mu T \int [\alpha_2(r,s) + w_{3,z1}(r,s,0)]^2 dA \dots\dots\dots (2.54)$$

ในทำนองเดียวกันสมการพลังงานความเครียดเนื่องจากการบิดจะอยู่ในรูปของ

$$\pi_v = k_v \mu T \int [\alpha_3(r,s) - \frac{1}{2}(w_{2,z1}(r,s,0) - w_{1,z2}(r,s,0))]^2 dA \dots\dots\dots (2.55)$$

เมื่อ k_u เป็นพารามิเตอร์ที่จะต้องพิจารณา ถ้า $k_u \mu$ มีค่ามากกว่า Eh^3 (ซึ่งปรากฏอยู่ในค่าพลังงานความเครียด) มาก ๆ สมการ (2.55) จะสอดคล้องกับวิธีของ Penalty Function ซึ่งจะทำให้ได้ผลลัพธ์ของข้อจำกัด (Constraint)

$$\alpha_3' \approx \frac{1}{2} [w_{2,z1} - w_{1,z2}] \dots\dots\dots (2.56)$$

ในการหาค่าสตีเฟนส์ซึ่งสอดคล้องกับการบิด จะเริ่มจากความสัมพันธ์ของการเคลื่อนที่ระหว่างพิกัดเฉพาะที่ และพิกัดในวงกว้าง โดยใช้เมตริกซ์ของการแปลง ดังสมการที่ (2.24)

$$\begin{bmatrix} w_{1,z1} & w_{2,z1} & w_{3,z1} \\ w_{1,z2} & w_{2,z2} & w_{3,z2} \\ w_{1,z3} & w_{2,z3} & w_{3,z3} \end{bmatrix} = [A]^T \begin{bmatrix} u_{1,x1} & u_{2,x1} & u_{3,x1} \\ u_{1,x2} & u_{2,x2} & u_{3,x2} \\ u_{1,x3} & u_{2,x3} & u_{3,x3} \end{bmatrix} [A]$$

$$\begin{Bmatrix} \alpha_1' \\ \alpha_2' \\ \alpha_3' \end{Bmatrix} = [A]^T \begin{Bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{Bmatrix}$$

$$[A] = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \quad \text{เมื่อ } a_{ij} = \hat{e}_{xi} \cdot \hat{e}_{zj}$$

จะได้ความสัมพันธ์ของ α_3' กับการหมุนในวงกว้าง

$$\alpha'_3 = \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \begin{Bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{Bmatrix}$$

$$= \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \sum_{i=1}^8 N_i \begin{Bmatrix} \alpha_1^i \\ \alpha_2^i \\ \alpha_3^i \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{i=1}^8 N_i \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \begin{Bmatrix} \alpha_1^i \\ \alpha_2^i \\ \alpha_3^i \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{i=1}^8 R_n^i \alpha^i \dots\dots\dots (2.57)$$

เมื่อ $R_n^i = N_i \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \dots\dots\dots (2.58)$

จากสมการ (2.24) :

$$w_{2,z1} = \langle \sum_{k=1}^3 a_{k1} u_{1,xk} \ \sum_{k=1}^3 a_{k1} u_{2,xk} \ \sum_{k=1}^3 a_{k1} u_{3,xk} \rangle \begin{Bmatrix} a_{12} \\ a_{22} \\ a_{32} \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{k=1}^3 a_{k1} \langle a_{13} \ a_{23} \ a_{33} \rangle \begin{Bmatrix} u_{1,xk} \\ u_{2,xk} \\ u_{3,xk} \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{k=1}^3 a_{k1} \langle a_{12} \ a_{22} \ a_{32} \rangle \sum_{i=1}^6 N_{1,ik} \begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{k=1}^3 \sum_{i=1}^6 a_{k1} N_{1,ik} \langle a_{12} \ a_{22} \ a_{32} \rangle \begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.59)$$

$$W_{1,22} = \langle \sum_{k=1}^3 a_{k2} u_{1,xk} \ \sum_{k=1}^3 a_{k2} u_{2,xk} \ \sum_{k=1}^3 a_{k2} u_{3,xk} \rangle \begin{Bmatrix} a_{11} \\ a_{21} \\ a_{31} \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{k=1}^3 a_{k2} \langle a_{11} \ a_{21} \ a_{31} \rangle \sum_{i=1}^6 N_{1,ik} \begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{k=1}^3 \sum_{i=1}^6 a_{k2} N_{1,ik} \langle a_{11} \ a_{21} \ a_{31} \rangle \begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix} \dots\dots\dots (2.60)$$

$$-\frac{1}{2} \left[w_{2,z1} (r,s,0) - w_{1,z2} (r,s,0) \right]$$

$$= \frac{1}{2} \left[w_{1,z2} (r,s,0) - w_{2,z1} (r,s,0) \right]$$

$$= \sum_{i=1}^8 \frac{1}{2} \left\langle \sum_{k=2}^3 a_{kz} N_{i,xk} - \sum_{k=1}^3 a_{k1} N_{i,xk} \quad 0 \right\rangle \begin{bmatrix} a_{12} & a_{22} & a_{32} \\ a_{12} & a_{22} & a_{32} \\ a_{12} & a_{22} & a_{32} \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_3 \end{Bmatrix}$$

$$= \sum_{i=1}^8 R_m u^1 \dots \dots \dots (2.61)$$

เมื่อ $R_m = \frac{1}{2} \left(\sum_{k=2}^3 a_{kz} N_{i,xk} - \sum_{k=1}^3 a_{k1} N_{i,xk} \quad 0 \right) [A]^T \dots \dots \dots (2.62)$

จากสมการของพลังงานความเครียดในสมการ (2.55) จะได้ความสัมพันธ์ของความเครียดกับค่าการเคลื่อนที่ทั่วๆ คือ

$$\left\{ \epsilon \right\} = \sum_{i=1}^8 k_i \mu^T \langle R_m \quad R_n \rangle \begin{Bmatrix} u^1 \\ \alpha^1 \end{Bmatrix} \dots \dots \dots (2.63)$$

ซึ่งจะได้ค่าสตีเฟนเนส คือ

$$k_i = k_i \mu^T \int_{-1}^1 \int_{-1}^1 \begin{bmatrix} (R_m)^T R_m & (R_m)^T R_n \\ (R_n)^T R_m & (R_n)^T R_n \end{bmatrix} |J(r,s,0)| dr ds \dots (2.64)$$

เมื่อรวมค่าสตีเฟนเนสในสมการ (2.52) (2.53) และ (2.64) ก็จะได้ค่าสตีเฟนเนสที่สมบูรณ์ของทีนส่วนย่อยเปลือกบาง

2.8 จำนวน Gauss Point ที่เหมาะสมในการอินทิเกรตหาค่าสตีเฟน

ในการอินทิเกรตหาค่าสตีเฟนที่แน่นอนของชิ้นส่วนย่อยเปลือกบาง 8 ชั้นนี้ ตามทฤษฎีจะต้องใช้จำนวน Gauss Point เท่ากับ 3×3 จุด (4) แต่จากการทดสอบความถูกต้องของค่าการเคลื่อนที่จากการวิเคราะห์ที่เทียบกับค่าจริงจากการคำนวณในเอกสารอ้างอิงที่ 5 โดยการเปลี่ยนอัตราส่วนอัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความหนาที่ค่าต่างๆกัน พบว่าจำนวน Gauss Point ดังกล่าวจะใช้ได้กับโครงสร้างที่มีความหนามากเท่านั้น เมื่อโครงสร้างมีความหนาน้อยลง สตีเฟนของโครงสร้างที่สอดคล้องกับแรงเฉือนตามขวางจะมีค่าสูงกว่าความจริงมาก ทำให้ค่าการเคลื่อนที่ที่วิเคราะห์ได้จะน้อยกว่าค่าจริงมากเช่นกัน จึงจำเป็นต้องลดค่าของสตีเฟนจากแรงเฉือนตามขวางด้วยการลดจำนวน Gauss Point ในการอินทิเกรตลงเหลือ 2×2 จุด ซึ่งหลังจากการลดจำนวนลงแล้ว พบว่าชิ้นส่วนย่อยดังกล่าวสามารถใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างที่มีเปลือกบางมากๆได้ และจากการศึกษาเพิ่มเติมด้วยการลดจำนวน Gauss Point ในการอินทิเกรตหาค่าสตีเฟนในระนาบเหลือ 2×2 จุดด้วย พบว่าชิ้นส่วนย่อยกลับมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมมาก โดยสามารถให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกับค่าจริงได้ด้วยการใช้ชิ้นส่วนย่อยจำนวนน้อยๆ ในการจำลองโครงสร้าง ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้เลือกใช้จำนวน Gauss Point = 2×2 จุด สำหรับหาค่าสตีเฟนทั้งโมและนอกกระยาบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย